

יוס' כיפור סלי מחילה

בגין ושרון התנהגו

כמו חיות פצועות

שנדחקו לפניה — הם

רק החמירו את מצבם.

בשביל מנחם בגין ואריאל שרון, יוסי הכיפור תש"ג היה יום של צלה.

אמנם, שרון אינו דתי, והדתיות של בגין היא יותר לצורכי-חן ופזעור לצורכי-סניג'ים, אך אם לא יושגו ביום זה במחילה מ' זמניים, הם זכו לפחות בספק-זמן לייאדמות.

ערב יום הכיפורים הגיעו השניים עירובי-פסחה, ההפגנה הגדולה ביותר בתולדות המדינה דרשה את תפטרותם (ראה עמודים 8-9). נסיונם הנואש למנוע את מינויה של ועדת-חקירה ממלכתית לחקירת ובתי-בירות הם הגיעו להצעה ה' גזוּחכת למנות את נשיא בית-משפט העליון כבודק מטעם הממ' וזה — וגם הצעה זו עלתה על זירטון.

פגיעה בשופט. עצם פירסומה של החלטה זאת הוכיח כי בגין שרון הגיעו לידי יאוש. ההצעה יתה בגדר התחכמות תפלה: היא ציעה חיקוי של ועדת-חקירה, מבלי לזכור ועדת-חקירה, אך גם הגשתה יתה בלתי-מכובדת בצורה שלא-יאמן: בגין לא שאל כלל את נשיא. יצחק כהן (מתחרו עם נען), פני שפירסם את ההחלטה.

היתה זאת פגיעה קשה בשופט, א זה בלבד שאין זה מקובל ל' ציע פומבית הצעה כזאת מבלי שאל קודם לכן אם האיש מסכים, כך, אלא שהיא גם העמידה את שופט האשמי כמדינה במצב חמור, וא מצא את עצמו במרכז של נחלוקת פוליטית ומוסרית ממדרגה ואשונה. כהן סירב.

הכחירה. כך הגיעה הממשלה לתורה לנקודת-האספס. היה עליה בחרו בין מינוי ועדת-חקירה, ש' שרון ואיתן התנגדו לה בתוקף בדעם מלמגע הראשון, ובין הת' צבות מול הסערה הציבורית ה' וברת, שאיימה להטביע את הממ' וזה (ראה מיסגרת).

היתה זאת בחירה קשה מבין מה. ועדת-חקירה ממלכתית, בע' ת סמכות מלאה על פי כתב-המינוי שעליו צריכה להחליט הממשלה, פ' החוק). תשאל בהכרח את ושאלות הנובעות מפרשת הסבב ראה עמודים 6-7). כמעט בטוח וראש, על-פי מה שכבר פורסם, המסקנות שהינה המורות בני ות, ולא יותירו לשרון, ואולי גם בגין, ברירה אלא להתפטר. אך לא תמונה ועדה, אם תנסה ממשלה להחמק מהבעיה על-די ניסוח מצומצם של כתב-המינוי, יא רק תבטור את הסערה.

קש אחרון. שני האישים הגיבו חיות, שנדחקו לפניה, היודעים י חייהם (הפוליטיים) נהוגים ב' כנה. הם תקפו בכל עבר, הכפישו השמיצו את הציבור שתבע מהם ד'ה, המציאו תחבולות עלובות ניבבו שקרים על גבי שקר. לדוגמה: ה' שבוע הסיצו תועמלני ממשלה בכל העולם שהאשמה ואמיתית לטבח רובצת על הכוח רב-לאומי, האמריקאי-צרפתי-אי-ולקי, שנשט את בירות מייד תרי צאת אנשי-אש'ף, תחת לש-זור על האוכלוסייה. היתה זאת וענה הצופה מאין כמה, כי היתה את ממשלת-בגין עצמה שתבעה שהכוח הרב-לאומי יתלק מייד תחרי צאת, 'המחבלים'.

כיום גם ברור מדוע: הכוונה יתה לאפשר לצה"ל לפלוש ל' ערב בירות ללא-קרב. אך במצב הנואש של בגין ושרון, הם היו מוכנים להאחו בכל קש על שקר.

ז והי תופעה ישראלית מוב' א הקת: ההתקוממות העממית. זה קרה שלוש פעמים בהיסטוריה הקצרה של המדינה, ובכל פעם היה זה תהליך בלתי-צפוי, כמעט בלתי-מוכן — תהליך מיסטורי שפרץ ממעמקי התודעה הלאומית, באופן ספונטאני, מבלי שאיש היה מסוגל להסביר לאחור-מכן איך זה קרה, מי גרם לכך. מנהיגי ההתק' ממות עלו מתוך הציבור, ולמחרת היום נעלמו.

פרשת

לבון

ה פעם הראשונה: פרשת לבון.

איש אינו יודע בבירור איך זה התחיל. הדברים נגעו למאורעות שקרו בקיץ 1954: העסקיביש ב' מפורסם של המחלת היהודית ב' מצריים, שגויסה על-ידי שליחי אמין ושהופעלה כדי להניח פצצות בבתי-קולנוע ובמוסדות אחרים ב' קאהיר ובאלכסנדריה. ולאחר מכן: הדחת עדים לעדות-שקר, זיוף עדויות, העלמת-האמת.

נהגותו של ריצ'ארד ניקסון בפרשת ווטרגייט.

מובן שאין להשוות בין הגור' מים לשני משברים אלה. ניקסון נאשם בסך הכל בחיפוי על פשע תמים למדי — התפרצות למיש' רדים של מפלגה ריבנה, ואילו המשבר הישראלי נגרם על-ידי טבח מחריד.

אך התנהגות של שני ה' אישים אחרי מה שקרה דר' מה מאוד.

ניכסון יכול היה לשים מייד קץ לכל העניין, אילו הקריב שניים-שלושה אנשים מפמלייתו. הוא יכול היה לשרוף את סרטי-ההקלטה, שבהם היתה ההוכחה היחידה ל' מעורבותו האישית. אולם הוא היסס, הוא פיטר את האשמים העיקריים כשזה כבר היה מאוחר מדי. הוא התנגד לחקירה בלתי-חלופייה, עד שהסכמתו לעריכתה שוב לא ה' עילה לו. הוא לא שרף את הסרטים בעוד מועד.

כך, מדחיה לדחיה, ממעשה-מאוחר-מדי, למעשה-מאוחר-מדי, הירדרר ניקסון במידרון, עד שקמה

קרא להפגנות, שממדיהן הלכו ר' גדלו. פירסום הדיוח של ועדת-החקירה הממלכתית (ועדת אגר-רנט'), שטיהר את משה דיין ו-הטיל את כל האשמה על קציני-צה"ל, גרם לזעזוע ולזעם ציבורי. גולדה יכדה להקריב את דיין, אך איחרה את המועד. היא נאלצה להתפטר. דיין, שהיה במשך שבע שנים אגיד ההמונים, התגמד.

הסיסמה: „המחול'.

סתימת

העורק

ב כל הפרשות האלה היו מעורבים גם אינטרסים מי-לגתיים. אך הפוליטיקאים רק רכבו על גל, שהם לא יצרו אותו. משהו התפרץ ממעמקים, ואיש לא היה מסוגל לעמוד מולו.

אף באחד מן המיקרים האלה לא היתה נפילת הממשלה או החלפתה מתוויבת-המצאות. על פי התהליך כיום הפוליטיים המקובלים. ב'גור-יון ניצח בבחירות 1961. אחרי הפרשה, אך התפטר כעבור שני תיים. אשכול יכול היה לפתח במילחמה גם בלי דיין, ומאומה לא היה משתנה. גולדה יכולה להמ' שיך בתפקידה, אחרי שניצחה זה עתה בבחירות, שנערכו למחרת המילחמה.

מה קרה? משהו שאינו נראה לעין: התפוררות הממשלה מב-נים. האמון הציבורי בממשלה תה' ערער באופן ששוב לא איפשר לה לתפקד, אף שהיה לה רוב יציב בכנסת.

אמון זה זורם בעורקי ה' מישרר המדיני כמו הדם ב' עורקי האדם. כאשר נסת' מים העורקים, מתה הממ' שדה.

שחצנות

ופחד

ה אם זה קורה עתה שוב? לפי כל הסימנים, החל הגל לגאות, בדיוק כמו בשלושת המיק' רים הקודמים. שוב יש התקוממות ציבורית. שוב יש הפגנות ספוני טאגיות. שוב מנסים הפוליטיקאים לרכב על הגל, שהם לא יצרו אותו, ושאין להם שליטה עליו.

כמו במיקרים הקודמים, גואה הגל ומעצם מיום ליום, ככל ש' הממשלה דוחה את ההכרעה. מע' שים שהיו בולמים את התהליך.

ההתקוממות

דרישה לאומית, כמעט מקיר אל קיר, להדחתו. העכברים נטשו את אונייתו בהמוניהם, תומכיו ומלכתי-ניכנתו נטשוהו, עד שבסוף לא נותרה לו ברירה אלא להתפטר, כדי להינצל לפחות מהדחתו הרש' מית ומהעמדתו לדין פלילי, שהיה עלול להביאו אל בית-הסוהר.

אותה תערובת של שחצ'נות, אייבונות להכיר ב' מצב, היסוסים והחמצת שעות-הבושר להישדרות נר' ברת עתה גם במעשיו וכ' מחודדיו שז' מנחם בגין.

תוך כדי כך קורה לבגין מה שקרה בהתקוממות העממית ה' קודמות לדיד ב'גוריון, ללוי אשכול ולמשה דיין: הוא מתגמד מיום ליום. הוא נשאר אליל בקרב האספסוף הוועק, „בגין! בגין!“ — אך בכך לא די כדי לקיים ממשלה בישראל, כל עוד לא קם מי שישטר דיקטטורי, המבוסס על כוח גס. מישטרה שאית ומחנות-ריכוז.

כשם שההורים השכולים צרו על ביתו של דיין ותבעו את הסתלקותו, וצרו לאחר מכן על ביתו של בגין כאשר זה מינה את דיין כשר החוץ — כך צר השבוע על בגין אריאל שרון. הורים שכולים קמו עליו בטכס-אוכרה לצנחנים, צעקו לער-מתו „רוצח“ ו„מיפלצח“.

שרון, האילי-בדרן, נשבר. ה' ציבור והצבא קמים עליו. הוא חש בכך בעצמו, הדבר ניכר היטב בשינוי סינגנון בהופעות הפומ' ביות. דמותו של בגין, כאליל, נשברה בקרב חלק מן הציבור — ודווקא בקרב החלק הקובע בדעת הקהל, במערכת הפוליטית והרו' חגית.

בוקר אחד קם עפיישראל וחש שממשלה זו לא תוכל להצטייגו — כי החבורה ש' בגין, שרון, שמיר ואיתן ש' נה ראויה לאמון, לכבוד ר' לשיטתן.

תירגומה של הרגשה כזאת לשפה פוליטית של נפילת הממשלה אינו אוטומטי. אצל אשכול זה אך ימים, אצל גולדה חודשים, אצל ב'גוריון שנים. אך אחרי שקרה מה שקרה ברור כבר דבר אחד — בגין ושרון שוב אינם הם שהיו. גורלם הפוליטי נחרץ. במקדם או במאוחר, תוך ימים, שבועות או שנים, הם יפלו גם מבחינה פולי' טית.

מרחיקי-הראות חייבים עתה לשאול את עצמם: מה יהיה לאחר מכן?